

**SEZNAMTE
SE S
ROMANOU**

STR. 63

DNES SE PŘEDSTAVUJÍ

**KLABAŠTR KLABUM, ÁČKO,
DIVADLO PŘED TABULÍ, KOUKEJ!**

STR. 65

**OSOBNOST
DNE**

STR. 66

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

16. června 2004

středa

číslo 5.

... úvodník na úterý

Několik dní žijeme dětskými soubory. Protože jsme toho viděli opravdu hodně, nastává čas na úvahy. V noci z úterka na středu se nám zdá aktuální otázka věku dětských aktérů. Někdy děti v souborech hrozně rychle rostou a dospívají. Pak se snad může stát, že v představení, které vidíme v březnu, je vše na správném místě. V červnu je všechno jinak. Chlapec, který byl ve své roli přesný a roztomilý, najednou o půl hlavy vyroste. Jeho pohyby jsou jiné, výrazivo také. Z děvčátka je za dva měsíce slečna v minisukni. Všichni s tím tak trochu počítáme, ale když to přijde, jak s takovou věcí naložit? Dospělé soubory hrají jen dva měsíce, a pak to přestává fungovat. Kolik letošních představení je dnes ve fázi odrůstání? Kolik se jich nachází v okamžiku, kdy přestávají být pravdivé, protože děti „zestárly“, protože pro ně najednou téma představení nefunguje? Budeme si s tím někdy umět poradit?

A přece právě tohle patří k nejmajímavějším momentům práce s dětským souborem. Proces růstu a jeho zachycení inscenací, tématem, delším či kratším projektem. Zachycení pomíjivých a prchavých okamžiků prudce se rozvíjejícího a měnícího života dítěte, chvíle, kdy vyrůstá z bot pohádek a básniček, vrůstá do nových témat a stává se rovnocenným partnerem našich debat. Okamžik setkání, protnutí se všeho – dítěte, tématu, zájmu, chuti, potřeby, schopnosti a dovednosti, vybavenosti a možnosti a mnoha dalších a dalších přísad v tom jediném správném okamžiku. Snad právě pro tohle má práce vedoucího dětského souboru cenu.

-ivdpet-

... foto dne

Autorem dnešního snímku je Zdeněk Fibir.

VYSVĚTLI POJEM

Každá společnost si postupně utváří svá vlastní pravidla, zvyky a také začne časem používat svůj osobitý slovník, kterému rozumí jen příslušníci dané skupiny – podívejme se na Brňáky s jejich hantecem, programátory, hokejisty... Také svět umění dramatického je takovouto komunitou „těch, co k sobě patří a rozumějí si navzájem.“ Ale rozumíme si skutečně? Opravdu víme všichni, co která slova našeho odborného slovníku znamenají? Skutečně chápeme, co nám naši lektori v dobré víře říkají?

SCÉNOGRAFIE

Něco se scénou...

Pohyb na scéně.

Něco kresleného.

Výtvarné pojetí scény.

Jako že nakreslí něco na kulisy.

Sylva, Hana, Natálka, Alena, průměr 14

Výroba scény.

Mikuláš, 13

Všechno okolo scény.

Tom, 15

To, jak je výtvarně pojatá scéna.

Hana, 22

Vizuální stránka inscenace.

Tom, 21

Výtvarná stránka představení.

Terka, 24

Vytváření scény.

Tom, 24

A sakra!!!

anonym

Stavba scén, jak jdou za sebou, a nebo taky to, jak

... obsah čísla 5.

Úvodník na středu	62
Vysvětlí pojem... scénografie	62
Z dílen: Seznamte se s...	
Romanou Žáčkovou	63
Romanem Černíkem	64
Dílnou X	64
Dnes se představují...	65
Osobnost dne...	
Ivana Sobková	66
Andrea Zlatníčková	66
Pohled Evy Machkové	67
Tváře dne	68
Z diskusí: o inscenacích 4. bloku	69
Dětský diskusní klub	69
Na počátku bylo...	70
Kristova léta	71
Došlo poštou	71
Štafeta... Zina Rýgrová	72
Bulvár	72
Blažková	72

má scéna vypadat nebo co na ní je.

Michal, 13

Stavba scény.

Andrea, 25

Vizuální složka představení mimo světla.

Radka, 40

Vytváření kulis, oděvů.

Michal, 29

Uspořádání scény.

Ondra, 13

Přichystání toho, co je na jevišti.

Martin, 15

Navrhování prostředí, ve kterém se hraje divadlo.

Barbora, 14

Rozložení scény na divadle.

Martin, 15

Sestavení kulis a rozvrstvení herců na scéně.

Kuba, 15

Náčrt scény na papíře.

Štěpán, 16

Vůbec nevím, o čem mluvíte.

Jitka, 136

Už jsem to slovo slyšel, ale nevím, co to je. Zeptejte se mamky.

Matěj, 10

Rozvržení scény nebo její zobrazení.

Petra, 14

Postavení kulis na scéně, kde mají stát věci a postavy.

Viktor, 17

„Scénografie je divadelně výtvarná technická a umělecká časově prostorová disciplína, jejímž cílem je inscenovat v divadelním prostoru dramatikovo dílo a zprostředkovat ho obecenstvu. Zahrnuje v sobě rovnoměrně uměleckou i technickou činnost...“

Pošival, Zd.: Základy pojmů v dramatickém umění. Střeďočekské KKS, 1988.

Scénografie se zabývá obrazově výtvarnými složkami dramatického díla, tj. prostorem (vztah scéna k divákovi a její tvar), scénickými objekty (dekorační, kulisy, konstrukce apod.), rekvizitami, kostýmy, maskami a světlem.

Volně dle Richter, L.: Literatura, divadlo a my. KKS Hradec Králové, 1985.

Výrok dne:

Když má někdo takovou sklerózu, že ztratí zubní protézu, tak ji asi hledat nebude!

Z DÍLEN

Seznamte se s...

Romanou Žáčkovou

lektorkou dílny pro děti ze souborů - Putování za dobrodružstvím středověku

*Výměním loď za vzducholod'.
Zn.: Už v tom neplavu, ale lítám...*

Romana o své dílně

Proč jsem si pro dílnu vybrala zrovna toto téma? Pracovala jsem s ním ve svém dramatickém kroužku a děti to „chytlo“. Tak proto. Taky proto, že jsem chtěla, aby si tu děti něco užily, prožily – a přitom se i něco nového dozvěděly (-možná součást mojí přicházející učitelské deformace?-)

Že byli Vikingové drsný a dobyvačný národ, věděli skoro všichni. Snažili jsme se tu ale taky odkrýt důvody, PROČ tomu tak mohlo být.

Během tří dnů, které mám za sebou, se dílny dost proměňovaly. Většinou podle toho, v jakém poměru se tu sešla pohlaví. Holky zájmal spíše způsob života, kluky zcela logicky zbraně, lodě, bitvy. V pondělí byl poměr chlapecí – dívky 20:3 (proto jistě chápete, že se to tu občas hemžilo i BERSERKY...)

V každé dílně byly zpočátku problémy s věkovým složením i určitým „partičkařením“ – to když zde byl nějaký soubor v přesile. To jsou ale věci, se kterými se muselo počítat. Větším problémem byla (především v úterý) zřejmá únava dětí(mimořadně mi sdělily, že usínají kolem jedné hodiny ranní).

Proto oceňuji, že i v nabitém programu, který zde v Trutnově děti absolvují, byly schopny soustředěně pracovat. Navzdory všem zmíněným okolnostem doufám, že tato práce byla smysluplná...

P.S. Berserk je živý vikingský bojovník.

Jelikož mne napadaly další doplňující otázky, směle jsem je položila:

Pracuješ s historickými tématy často?

Spíš občas, pro zpestření.

Proč sis pro svoje děti v kroužku vybrala právě Vikingy?

Protože jsem chtěla pracovat s knížkou

Viking Vike a tohle byla taková přehra.

Z jakých materiálů jsi při přípravě čerpala?

S běžně dostupnými knihami – Děsivé dějiny – díl Strašní Vikingové, pak Kdybych byl Viking a z internetových stránek.

Překvapilo tě letos něco na dílnách v Trutnově?

Asi to, že některé děti měly o Vikinzích velmi dobré vědomosti. A také prostor tělocvičny – co krok, to vrz, co slovo, to ozvěna.

Byli jsme u toho...aneb Dobře utajená dílna

Dobrodružně už to začalo, bloudím po škole vedle ZUŠ a tělocvičny ne a ne najít. Koho by napadlo, že je v patře? Chvilí mi to trvalo. Tělocvična je příjemná, protože není příliš velká. Na druhou stranu je neuvěřitelně vrzavá a dobře rozbíjí hlas. V úterý v půl deváté ráno tu bylo 17 dětí, které se chtěly pustit za dobrodružstvím středověku. Romana je uvítala krátkým seznámením (jméno-gesto) a pak to začalo. Dětem se do rukou dostaly kousky papíru popsané tajemným písmem. Někteří soudili, že je řecké, jiní, že latinské a další ho pojmenovali jako runy. Jak se dozvědět, co je správné? Postavit loď, která dopluje přes moře (tělocvična naděl) k ostrovu, na němž lze najít k tajemným znakům klíč. Lodě byly postaveny z dětských těl, po cestě se skutečně udržely pohromadě, dosáhly ostrova a po krátkém luštění se objevil vzkaz: TOTO JSOU RUNY – PÍSMO VIKINGŮ. Romana pak položila otázku: Co vás napadá, když se řekne Viking? (Mně okamžitě napadl Leif Ericson, který prý objevil Ameriku, což odborná literatura v posledních letech popírá... a vás?) Děti napadalo: bojovníci, chlap s opravdu velkou sekýrou, obyvatelé na severu, válečníci. Romana vypomůže mapou a krátkým vyprávěním. Ve 4 skupinách pak děti rozhodovaly, které z deseti výroků na papírcích na Vikingy sedí a které ne. Chcete to zkusit? Odpovídejte ANO či NE na následující výroky: Mořeplavba a boj byly pro Vikingy víc než sedět doma a obdělávat půdu. V Severním moři ubývalo sledů, hlavní potraviny Vikingů. Ve Skandinávii se změnilo podnebí a bylo chladno a neútno. Přepadávání anglických klášterů bylo snadným způsobem, jak rychle zbohatnout a získat poklady a otroky. Na severu Evropy postupně vzkvétal obchod a víc obchodu znamenalo víc příležitostí pro piráty – pro vikingské piráty. Nebudu vás trápit, všechno je totiž správně. Každá skupina vybrala 1 výrok a připravila si fotografii, pod níž může být výrok jako titulěk. Ostatní skupiny hádaly, jak se fotografie jmenuje – které tvrzení bylo zdokumentováno fotografií. Romana napomohla k přesnému určení titulku tím, že na chvíli oživila dotekem postavy na fotografii, a ty pak řekly jednou větou, co si právě myslí. Zatímco vy už víte, že všechna tvrzení jsou správná, děti se to dozvěděly až po přehrání fotografií. Dalším krokem byl bližší pohled na život vikingských mužů, žen a dětí. Jak? Každý si vytáhl kartičku, na které bylo M, Ž nebo D. Proměnil se v muže, ženu nebo dítě, chodil po prostoru a připojil se k tomu, kdo měl dle něho stejné písmeno. Každá ze tří nově vzniklých skupin dostala několik papírů s potřebnými údaji. Na jejich základě bylo třeba připravit televizní pořad pro muže, ženy či děti o Vikinzích. Tak jsme se dostali do soutěže, ve které

nás stroj času přenesl k vikingským dětem a jejich hrám, do vzdělávacího pořadu pro ženy o rozdílu mezi současností a těžkým životem vikingských žen a do Milionáře o Vikinzích. Romana navázala testem z Děsivých dějin a přešla k vikingským pohádkám a pověstem. Dalším úkolem bylo vybrat si jednu naši pohádku a domyslet jí „vikingský“ konec tak, aby hrdinou a vítězem byl ten nejlstivější. A jak to dopadlo? To už vám nepovím, musela jsem běžet do jiné dílny. Ale bylo mi s těmi Vikingy dobře. Proč? Něco nového se účastníci dozvěděli, měli dost prostoru pro fantazii a nenudili se – a já též ne.

-ivd-

Z DÍLEN

Seznamte se s...

Romanem Černíkem

lektorem dílny pro dospělé - Divadlo přes vlastní, mimoliterární zkušenost

K divadlu přes vlastní, mimoliterární zkušenost - to je název semináře třídy B. Tento seminář měl původně vést po celou dobu scénograf a režisér Peter Janků, ale věci a okolnosti se někdy nechovají podle programových brožur, a tak se stalo, že místo Petera jsem našel v roli lektora člena lektorského sboru Romana Černíka. Ze své dopolední návštěvy této seminární dílny, z rozhovoru s jednou účastnicí semináře a z povídání s Romanem vám předkládám několik postřehů.

Tak tedy, co se vlastně dělo na úterní dopolední dílně!

Seminaristé v době mého příchodu již pracovali. Seděli na koberci podkrovní místnosti v Národním domě a ve třech skupinách něco zapisovali na velké balící papíry. Jak jsem se později dozvěděl, vytvářeli či spíše již dokončovali mentální mapu, jejímž středobodem, chcete-li - hlavním předmětem zkoumání byl Trutnov. Velké „baličky“ byly téměř zaplněny poznámkami, informacemi, plány a obrázky, které dohromady vytvářely soubor mnoha a mnoha různých pohledů na město, které se v těchto dnech stalo jejich útočištěm. Pestrost a neobvyklost informací vzbudila mě i mou pozornost. Některé informace doporučuji přistě zapsat do programové brožury na stranu s nadpisem DŮLEŽITÉ INFORMACE, neboť jde o poznatky zcela unikátní. Tak tedy např. „V Trutnově funguje myslivecký spolek,

jehož předsedou je jistý pan Macháček. Členové spolku se jednou za měsíc scházejí v nejmenované hospůdce a svou činnost neberou na lehkou váhu.“ Další zajímavá, náhodně vybraná informace, zní: „V roce 1945 působil na místní škole 150-ti člený pěvecký sbor. Ten jezdil zpívat i na Moravu sedlákům, kteří členy sboru ubytovali ve svých staveních. Večer v parku za SLŠ jsou v noci k vidění netopýři a číšník U Truta pochází z Moravy, kdesi na jednom z trutnovských chodníků leží čísi zubní protéza.“ Takových a ještě zajímavějších informací nashromáždili účastníci semináře od místních obyvatel nepřeberně množství. Chápu argumenty těch z vás, kteří teď zvažují vhodnost umístění podobných informací v programové brožurě DS 2005, chápu, že by byla moc těžká a neskladná do našich lehkých batůžků! Ale jinak se to nápad dobrý, ne?

A k čemu že slouží tyto informace seminaristům a jak souvisí s anotací dílny B? Účastníci dílny se učí dívat na věci z jiné perspektivy, vidět věci, které mnohdy míváme jen proto, že si jich nevšimneme! To bylo podstatnou náplní tohoto úterního dopoledne.

Celá dílna je snahou nehledat témata v rovinně lidských konfliktů, ale v místech, která důvěrně známe – učít se vytvářet divadelní koncept na základě inspirací a témat, které nám nabízí konkrétní prostor - tomuto směru se říká site specific nebo také divadlo lokace. Tento směr vznikl v 60. a 70. letech v USA a byl využíván i ve Velké Británii či Německu. Jedním z příkladů je práce v budovách, které se již nevyužívají a lidé kolem nich denně chodí a vlastně je vůbec nevnímají. Vzniklý divadelní tvar, který se hraje v takových budovách pomáhá lidem vidět tento prostor z jiného pohledu, vstoupit do něho a zprostředkovat zastavení, zážitek, vytržení – narušit všednost a každodennost – v některých případech prohloubit komunitní život. Dílna je krokem k tomuto způsobu práce, ochutnávkou.

Opětávce jsem si povídal s jednou ze seminaristek (Pozn. redakce: Žádný muž se do semináře nepřihlásil!) o tom, jak vnímá dění v dílně B. Odpovídala přibližně takto: Původně jsem si myslela, že během týdne vybudujeme divadelní tvar. S Peterem jsme šli do ulic podívat se na Trutnov jinýma očima a teoreticky jsme to rozebrali. Roman na jeho práci navázal, ale důraz přesunul na praktickou stránku. Osobně jsem ráda, že můžu zažít přístupy dvou lektorů k jednomu tématu. Mám zkušenost jen s literárními texty. Zaujalo mne, že je možné hledat nosná témata v ulicích města. Na škole v přírodě něco podobného děláme, ale ve městě by mě to nikdy nenapadlo. Pro děti to bude také změna pohledu na tvoření. Když projdou podobnou zkušeností, kterou já chápu jako dobrou přípravu, při návratu k textu se pak budou moji žáci dožadovat mnohem větší tvořivosti a svobody při nakládání s textem. A to je dobře!

-dlab-

Z DÍLEN

Seznamovat se už není třeba, protože lektorky dílny X Lucii Klárovou a Veroniku Lisalovou dobře známe, vedly totiž dílnu pro sólové recitátory IV. kategorie.

Dílna na přidanou aneb X – hudebně výtvarná dílna v divádylku Trdýlku

Lucka a Veronika o dílně

Cayenský pepř!

Neděle

Jakub Hulák: Holky...

Pondělí

Jakub Hulák: Holky... já bych.... no, víte, v úterý bude těch dětí ze souborů nějak hodně. Už teď jsou všechny dílny plné, potřebujeme další.

My: Hmmm.

Jakub Hulák: Mohly byste...

My: Hmmm.

Jakub Hulák: Potřebuju hned anotaci. A jak ji mám nazvat?

My: No.....hudebně výtvarná.

A tak to začalo. V noci jsme promýšlely, co a jak, kdy a proč, proč ano a proč ne.

V úterý nás Divádylko Trdýlko do sebe vtáhlo z denního světla do svého divadelního času a prostoru. Dorazilo 18 dětí s poměrně dobrou, avšak mírně lenivou náladou. Zdálo se zprvu. Během dalších okamžiků se ukázalo, že energie bude na celé tři a půl hodiny dost a dost. Překvapilo nás, že jsme původní strukturu prakticky nemusely měnit.

Celou dílnu jsme zahájily hudebně pohybovou rozvíčkou, do které se děti ihned zapojily. A v podobném duchu probíhalo celé dopoledne.

Vzhledem k tomu, že jsme dílnu pojaly jako hudebně výtvarnou, snažily jsme se tyto dva prvky neustále propojovat. Základním tématem se staly barvy a jejich vnímání ve vztahu k času, prostoru, náladě, pohybu a hudbě. Navzdory šedo-černému prostředí divadélka se nám podařilo prostor pěkně zabarvit. Skrze barvy jsme se dostali až ke znakové řeči, která byla jednou z mála improvizací (kterou jsme opravdu neměly připravenou). Znaková řeč totiž využívá pro komunikaci znaky vycházející z barev a symbolů typických pro dané slovo. Děti, které se sešly toto dopoledne, tedy byly i nám inspirací pro přesah a nadstavbu předem připravené dílny. A hudba zněla.... Dětem z naší dílny chceme poděkovat za to, jak byly tvořivé, trpělivé a spolupracující.

Veronika a Lucie

Byli jsme u toho – alespoň chvíli

Víte co je cayenský pepř? Mně to nic neříkalo. Veronika s Luckou tak označily barvu koberec v divadýlku Trdýlku. Na tom koberci se ledacos dělo. Válelo, chodilo, tančilo a malovalo. Bylo to barevné dopoledne – to bylo zřejmé, i když jsem byla svědkem jen druhé půle. U barev tedy začneme. Sice jsem u toho nebyla, ale Veronika mi všechno dopodrobna popsala a tak alespoň stručně naznačím, co se všechno odehrálo před mým příchodem. Všechno začalo povídáním o barvách. Kdo má jakou rád a proč. Pak si každý vleže představil, jak se jeho oblíbená barva probouzí a ráno vstává. Následoval seznamovací kroužek a přešlo se k tomu, že barvy v sobě nesou i význam. Jednotlivé dny v týdnu dostaly přiřazenou barvu – v tomto případě pracoval každý sám na svém vlastním barevném týdnu, který kladl na papír. Dny v týdnu dostaly i živé obrazy podle barevného významu. Přešlo se k měsícům. Na velkém papíru byl předkreslen koláč o dvanácti dílech a do jednotlivých měsíců byly malovány barevné obrázky toho, co k měsíci patří. Každý měsíc vyjádřila Veronika skutečnou znakovou řeč – a to byla právě chvíle, kdy jsem vstoupila do Trdýlka v barvě cayenského pepře. Děti hádaly, který měsíc předváděné znaky představují. Mluvílo se o tom, že znaková řeč vychází ze skutečných významů (květen – vůně přichází, únor – masky tančí, říjen – vinobraní...). Dětem se znaky velice líbily, takže se je hned chtěly naučit. Já koneckonců též. Pak následovala pohybová hra – děti vyjadřovaly pohybem hudbu, kterou slyšely a ve chvílích štronza její náladu popsaly zvukem. Toto cvičení naladilo děti na další práci. Na velký kus papíru, rozdělený na 8 obdélníků, děti zachycovaly barvami náladu, pocity či představy motivované poslechem celkem osmi skladeb. Ty byly pouštěny postupně a byly poměrně různorodé (John Elton, Lucie, Olympic, Vivaldiho Jaro, Kdepak ty ptáčku hnízdo máš, Apocalyptic...). Pak se zachycené nálady dostaly do galerie, v níž si je všichni prohlédli, připomněli si v úvodních motivech skladby a každý si sám pro sebe zvolil skladbu, která ho nejvíce zaujala. Dle toho vznikly skupiny - ty byly nakonec 4. Každá skupina (v jednom případě i jednotlivec) vyjádřila pohybem pocit z vybrané skladby. Vše uzavřela společná reflexe a závěrečný tanec.

Poznámka navíc

Byla jsem dnes ve dvou dětských dílnách. Několik věcí mne překvapilo. Některé menší děti přišly na dílnu bez přezůvek (v obou prostorech byla poměrně zima) a též bez svačín a pití. Dílny jsou od 9 hodin do dvanácti. Děti ke konci už pak tolik nespouštěly, měly hlad a žízeň. Lektorky obou skupin to vyřešily stejně – nabídly malým dětem svoje pití a sušenky. Naštěstí alespoň něco s sebou měly. Druhou věcí, která mne trochu rozladila, bylo že práce v dílnách byla misty narušována příchozími zvenku. Lucka s Veronikou končily na čtyřikrát. Bylo mi to líto. Hosté mohli počkat venku a nechat dokončit rozdělanou práci. Víím, že jsme všichni unavení, ale vydržíme to ještě být k sobě a svým dětem ohleduplní...

-ivd-

DNES SE PŘEDSTAVUJÍ:

Všechny soubory dostaly od naší redakce za úkol doplnit začátky tří vět a jejich prostřednictvím se nám představit. V této rubrice tedy budete pravidelně nacházet kratičké medailonky souborů tak, jak je samy napsaly.

Soubor Klabastr Klabum, ZŠ Pavlovská Brno

Náš soubor... se jmenuje Klabastr Klabum. Je nás 18 a pocházíme z Brna. V souboru hrají žáci 7., 8. a 9. ročníku a zahrát si může každý, kdo má chuť. Hraní divadelních představení je na naší škole dlouholetou tradicí – ale my jsme první, komu se podařilo zúčastnit se celostátní přehlídce.

V našem představení... které nacvičujeme od ledna 1004, se můžete těšit na napínavý souboj dobra a zla. Je to příběh o přátelství, zradě, odvaze a lásce – a nebude chybět trocha černé magie.

Nejraději ... jezdíme na divadelní soustředění, kde hrajeme hry, nacvičujeme, povídáme a také si užijeme hodně legrace. Jsme rádi, když se nám podaří představení nepokazit – a když už se to náhodou někdy stane, víme, že nás ostatní podrží. Divadlo nás prostě všechny spojuje.

Soubor Áčko, ZŠ Týnská Třebíč

Náš soubor... Áčko má na ZŠ Týnská v Třebíči dlouholetou tradici. My pracujeme v tomto složení druhým rokem.

V našem představení... jsme chtěli ukázat, že mnozí lidé ještě dnes chtějí ovládat lidi a země. A i když je to tematika z bají, má platnost i dnes.

Nejraději... relaxujeme a představujeme si přírodu, vesmír, dobrodružství a vše, co je možné v naší fantazii.

Divadlo před tabulí, ZUŠ Mladá Boleslav

Náš soubor... nejčastěji vystupuje přímo ve školních třídách. Proto jsme vlastně takové Divadlo před tabulí. Každý týden se scházíme v jedné útulné místnosti s pestrobarevným kobercem. Tenhle koberec slouží k hraní, k sezení, válení, pobíhání i ležení. Nakonec jsme se chtěli proto nazývat Divadlo pod kobercem. K tomu názvu nám pomohla básnička z našeho loňského představení:

Žije dítě zakřiknuté,

žije pod kobercem,
sní tam o tom, že se stane
jednoho dne hercem...

Napsal ji pan Weinberger. Vloni jsme si nejvíce hráli s jeho nonsensovou poezií, hráli jsme si se slovy i s rekvizitami. Nonsens neznamená jen nesmysl, říká se, že jde o parodii smyslu a vůbec o žánr blízký grotesce. Hrát se zvuky a slovy je bezvadné, letos jsme však chtěli ve svém představení zanechat i poselství. Nejprve jsme se zabývali řeckými bájemi a zpracovali jsme pro jeviště část báje o Prométheovi. Pak jsme se dostali ke knížce Hany Doskočilové Posledního kousne pes. Okamžitě nás okouzila přísloví zpracovaná v příbězích. To přísloví, které jsme si vybrali my, má také blízko k mýtu, protože vypráví o černošskému bohu Akwakasongovi. Chtěli jsme jeho příběh upravit pro jeviště a v našem představení ukázat, z čeho vzniká lidská závist a jak se

proti ní bránit. Při práci s předlohou jsme se nejvíce natrápili s hlavní myšlenkou. Aby konečně vyznění inscenace ukázalo naše poselství správně: co je nám vzdálené, zdá se vždy lepší!

Kromě toho, že **nejraději** hrajeme, píšeme také rádi legrační básničky. Hlavně limeriky, kde se střídají verše podle schématu A,A,B,B,A. Většinou začínají takhle: Byl jeden dědeček z... nebo Babička z... Potom celá básnička může dopadnout takhle:

Jeden dramatař z Boleslavi,
celkem čítá 3x4 hlavy.zpěv, hudba, tanec i verš ho těší,
pod kobercem divadlo má bleší.
Známý dramatař z Boleslavi.**Soubor KOUKEJ! ZUŠ Klecany, pobočka Odolena Voda**

Holky ze souboru odpověděly každá za sebe:

Barbora Černochová

Náš soubor je vcelku sehraný tým. Myslím, že by všem bylo líto, kdyby se někdo odhlásil.

V našem představení jsou použity skoro všechny prvky divadla – pantomima, stínové divadlo...

Nejraději mám, když hrajeme nějaké hry. Naše vedoucí vždy přijde s něčím novým.

Marie Bučková

Náš soubor se jmenuje KOUKEJ! a jsme v něm samé holky. Do kroužku nás chodí deset.

Nejmladší členka je 10 a nejstarší 12 let. Máme vedoucí, která se jmenuje Ivana Sobková. Scházíme se jednou týdně. Máme dramatař v učebně VV. Moc nám nevyhovuje.

V našem představení, které se jmenuje „Kočíci palác“, hrajeme všichni na jevišti i na hudební nástroje. Jsme v kimonech v různých barvách. Nakonec ale všechno dobře dopadne.

Nejraději mám, jak v našem představení bubnuju na bubny, když záporná postava umírá... Nakonec stejně dobro vyhraje nad zlem.

A nejraději také mám, když je na dramatařku hodně srandý. Hodně mě baví, když zkoušíme na improvizaci zápas. Je přitom sranda. Daleko víc mě to baví při opravdovém zápase.

Ivana Tyglová

Náš soubor se jmenuje KOUKEJ!, vede ho Iva Sobková a chodí do něj 10 lidí. V pondělí máme vždycky zkoušku, kde se teď většinou věnujeme pohádce, kterou hrajeme.

V našem představení o přátelství a nenávisti (japonské pohádce Kočíci palác) se diváci poučí o lidských vlastnostech - ať už dobrých nebo zlých.

Nejraději hraju na flétnu nebo dělám prostředí.

Zuzka Gulová

Náš soubor Koukej! se už zúčastnil mnoha soutěží. Hodně mě to tam baví. Pořád nezkoušíme jenom představení, ale také hrajeme různé hry.

V našem představení hraje deset holek. Hrajeme japonskou pohádku. Mně se ta pohádka líbí.

Nejraději v našem představení hraji na bubny. Sice tam nehraju nic dobrého, ale stačí to. Taký mě tam baví hrát na flétnu. Tam už toho hraju víc.

Marta Zitová

Náš soubor tvoří deset holek, které jsou prostě prima. Zkoušky máme jednou týdně.

V našem představení hrají stařenu, prostředí, nosiče, správcovou. Myslím, že i ostatní mají hezké role. Pohádka, kterou hrajeme, se odehrává v Japonsku. A hudba, kterou v představení hrajeme, Japonsko opravdu připomíná. Ne jenom hudba, ale i kostýmy a výraz.

Nejraději jezdím na vystoupení. Baví mě ale i divadlo samo o sobě.

Aneta Bučková

Náš soubor není ani malý ani velký. Tvoří ho deset členek a jedna paní režisérka a paní učitelka v jedné osobě. Scházíme se jednou týdně a když je třeba, jezdíme na vikendová soustředění. Celý náš soubor tvoří dobrou partu, která se ráda směje a připravuje ráda divadelní představení se vším, co k divadlu patří.

V našem představení se celý sál přenesou do Japonska a prožije krásnou japonskou pohádku o přátelství, závidosti a o spravedlnosti.

Nejraději mám v našem souboru hodiny plné scének a improvizací, když začínáme promýšlet a sestavovat představení a ještě se nemusíme zabývat obtížnými detaily. Všichni v našem souboru mají také rádi improvizaci a rádi si zahrajeme improvizční zápas.

Jana Křížová

Náš soubor má deset členů a jsou to všechno holky. Nejmladší je deset let a nejstarší třináct. Dramatik máme v učeně výtvarné výchovy.

V našem představení se děj odehrává v Japonsku. Nejdou mi přelézat skály a překonávat různé překážky, když jdu do Kočičího paláce.

Nejraději na dramatik mám všechno.

Eva Řezníčková

Náš soubor má super vedoucí. Jsme taky super parta. Jsme z různých tříd a různého věku a přesto si rozumíme.

V našem představení uvidíte pravou japonskou pohádku, která pojednává o pyšné paní a kočičce, která byla nerozlučnou kamarádkou Jukiko.

Nejraději mám soustředění. A proč? Je tam největší sranda a večer nám vedoucí čte zajímavé příběhy a hrajeme spoustu her.

OSOBNOST DNE

V této rubrice vás seznamujeme s některými z vás, vedoucích souborů, které letos vystupují na Dětské scéně. Náš výběr vychází ze snahy zapojovat co nejširší pole možností jak pracovat s dětskými divadelními a recitačními kolektivy, oslovit jak začínající, tak i zkušené vedoucí, najít styčné plochy vaší práce i jednotlivé odlišnosti.

Ivana Sobková, vedoucí souboru Koukej ZUŠ Klecany

Jak dlouho už s dětmi pracujete? Jak dlouho v Klecanech?

Rok jsem pracovala v mateřské školce a letos jsem už sedmý rok v klecanské umělecké škole. Soubor „Koukej!“ vznikl ze skupiny, kterou vedu už od svých začátků v ZUŠ, a tak se s většinou holek známe opravdu dobře. Musím říct, že se v Odoleně Vodě sešla parta skvělých holek, se kterými se bezvadně pracuje. (No zas abych je nepřechválila – ona se ta puberta u nich taky projevuje!)

Má práce s dětmi na poměrně malém místě a blízko u Prahy nějaké zvláštnosti?

Mně se na práci v takových dvou malých městečcích – Klecanech a Odoleně Vodě líbí propojenost s místním děním. Daří se mi spolupracovat s místními kulturními komisemi a s organizačně schopnými a obětavými rodiči, a tak vznikají společné zajímavé akce. Máme tak šanci prezentovat naši práci a děti mají úžasnou motivaci. Hrají tradičně na vánočních akcích (např. Hálkovna – předvánoční posezení v rodném domku V. Háлка), vystupují v pořadech pro důchodce, dětském dni, naší divadelní přehlídce „U nás“ atd.

Blízkost Prahy je trochu problém. Zatím se nepodařilo otevřít na naší ZUŠ studium LDO v druhém cyklu, tedy pro středoškoláky. Jakmile totiž děti ukončí docházku v místní Základní škole, nastupují na střední školy a učiliště v Praze. Dojíždění do školy jim pak většinou zabere tolik času, že už čas na zájmy nezbývá, anebo na kroužky zůstávají v Praze. Uvidíme, jak to za dva tři roky dopadne s Koukej!?

Zatím jsem viděla dvě hry souboru Koukej! ze ZUŠ Klecany a obě měly společné velké téma. Je to záměr?

Záměr? Že bych si to tak naplánovala, tak to ne! Téma přátelství a vztahů mezi lidmi je pro holky zřejmě velmi důležité, a právě proto si vybraly předlohy s těmito tématy.

Jak si vybíráte témata pro Vaši práci?

Máte dřív téma nebo předlohu?

Jak téma dětem předkládáte?

Mluvíme o tom, co děti právě zajímá, co je trápí, co se jim líbí, co by chtěly... S těmito informacemi vyrazím do knihovny, kde strávím několik hodin v dětském oddělení. Z knihovny odcházím s naditou taškou (teda většinou jsou dvě až tři). Doma se pak ve všem ještě jednou pěkně pohrabu a vše, co si alespoň trochu dovedu představit na jevišti, donesu na schůzku (ještěže většinou jezdím autem!). Čteme, improvizujeme, zkoušíme, mluvíme, hledáme – až najdeme – myslím samozřejmě předlohu. Někdy je to jednomyslné, někdy je to kompromis. Tak to bylo i s Justýnou a Kočičím palácem. Nemohly jsme se minulý rok rozhodnout mezi těmito dvěma předlohami. Obě totiž holky natolik zaujaly, že se nechtěly vzdát ani jedné. Po hlasování dostal přednost tajemný příběh o dětech (Justýna) a letos došlo na japonskou pohádku (Kočičí palác). Když už je vybrána konkrétní předloha, mluvíme o tom, čím nás vlastně tak zaujala, o tématu či tématech v ní obsažených – o tom, proč a o čem ten příběh budeme hrát.

Témata zkoumáme nejprve v obecné rovině, v konkrétních příbězích z vlastní zkušenosti, v příbězích z literatury. Až později se dostaneme zpět k předloze, k jejímu příběhu, k jejím konkrétním postavám – už ale obohaceni o mnohé zkušenosti, které nám pomáhají lépe pochopit příběh a jeho postavy, jejich motivace.

Předlohu upravujete sama?

Většinou si na počátku práce vytvoříme jakýsi „bodový scénář“, podle něhož začínáme improvizovat. Do něj pak zapisují dialogy vznikající v improvizacích i některé dialogy přímo z předlohy. Než se dobereme konečného tvaru, projde scénář asi tak deseti verzemi. Tak to bylo např. u Justýny.

Co je podle Vás při práci s dětmi na divadelním představení nejdůležitější?

Abý to byla zábava.

Abý měl každý příležitost přispět svými nápady.

Abý děti setkání s konkrétním příběhem a osudy postav obohatilo a přispělo k tomu, aby se naučily vidět svět ve všech jeho barvách.

Co Vás na práci s dětmi nejvíc baví?

Úžasná fantazie, upřímnost, nevypočitatelnost – ovšem ta mě někdy přivádí i na pokraj šílenství. Kombinace divadla a dětí je někdy docela adrenalinový sport! Chce to výdrž, pevné nervy a nasazení – a odměna je přítomna v nějakém maličkém prchavém okamžiku, slůvku, události.

Co všechno už při práci s dětmi máte za sebou?

Idealistické představy začínajícího nadšeného pedagoga.

A co myslíte, že Vás ještě čeká?

Nechám se překvapit.

Máte někdy chuť hodit flintu do žita?

Zatím ne! Já se jen tak nedám odradit!

Zapsala-ivd

Andrea Zlatníčková – vedoucí Divadelního souboru Klabastr Klabum ZŠ Pavlovská, Brno

Mohla bys prosím nejprve stručně představit svou práci? Kdo jsi, odkud a co děláš?

Pocházím ze Starého Města a v současnosti učím na prvním stupni ZŠ Pavlovská v Brně - Kohoutovicích. Mimo to se spolupodílím na přípravě divadelních představení, která mají na škole již dlouholetou tradici. Letos jsem se podílela na přípravě dvou divadelních představení: *Kocour Modroočko* v podání žáků druhých tříd a *Čarodějův učeň* v podání žáků 7. – 9. tříd.

Sleduji váš soubor na městských a regionálních přehlídkách tady v Brně už celou řadu let a vždycky mě překvapíte nejen množstvím dětí na jevišti, ale i počtem představení, vzniklých na jedné škole, zapojením učitelů mezi hrající, živou hudbou... Jakým způsobem u vás ve škole tyto divadelní projekty vznikají a proč

vůbec?

Jsem na této škole teprve druhý rok, ale vybrala jsem si ji právě proto, že jsem se s mnohými učiteli potkala na krajském kole Dětské scény v Brně. Zaujalo mě, kolik učitelů bylo ochotných trávit s dětmi svůj čas v divadelním souboru. A to je vlastně odpověď: je tu spousta ochotných a obětavých lidí, kteří jsou zapálení nejen pro divadlo, ale vůbec pro práci s dětmi, která nekončí zvoněním. A proč zrovna divadlo? Protože dává jak dětem, tak dospělým možnost silného prožitku, seberealizace a v příbězích s sebou nese řadu hodnot, jak estetických, tak morálních. Letos u nás na škole působilo pět divadelních souborů, ve kterých hrálo 170 žáků prvního i druhého stupně. Všechna naše představení zhlédlo přes 3000 diváků. A to je přece krásná motivace!

Vybíráte si každoročně velké příběhy se silnými tématy. Kam na ně chodíte? Jak vlastně u vás probíhá výběr předlohy a proces její přípravy?

Naším cílem skutečně je, aby příběhy nesly morální hodnoty a aby byly opravdovým poselstvím pro diváka i samotné herce. A kam na ně chodíme? To se přece neprozrazuje...

Ne... ve skutečnosti stačí sáhnout po krásné knížce do knihovny nebo zavzpomínat ve svých prožitcích. Proces přípravy vypadá následovně: většinou se na začátku roku snažíme od dětí zjistit, co by je lákalo a čím by se chtěly zabývat. No a pak hledáme a hledáme... a až nám něco pořádně cvrkne do nosu, tak někdo z dospělých připraví pracovní verzi scénáře a poté společně s dětmi scény dotváříme na víkendových divadelních soustředěních a na jednotlivých zkouškách.

Co ti v současnosti dělá největší radost? A co starost?

Hodně velkou radost mně udělal postup našeho souboru do celostátního kola Dětské scény, ale na druhou stranu to s sebou přineslo i spoustu starostí se zkouškami, protože se nám s přicházejícím létem nedaří scházet se v plném počtu, a to se trochu odráží na náladě v souboru.

Co považuješ pro školní divadlo za nejdůležitější?

Pro mě je nejdůležitější, aby byli všichni (jak děti, tak dospěláci) naladěni na „stejnou frekvenci“.

Jaké jsou největší potíže a úskalí školního divadla?

Ať přemýšlím, jak přemýšlím, tak mě nic kloudného nenapadá. Snad jen, že neděláme žádný výběr dětí do souboru - prostě hraje ten, kdo má chuť, což se potom může odrazit na hereckých schopnostech, ale to pro nás není tak důležité. Dalším úskalím by pak mohl být počet dětí, protože ani ten neomezujeme - a čím je nás víc, tím je menší pravděpodobnost, že se na zkoušce sejdeme všichni.

Máš pocit, že to, že ve vaší škole děláte divadlo, nějak ovlivňuje atmosféru školy a nebo dokonce okolí?

Myslím si, že určitě. Každý rok máme v březnu tzv. divadelní týden, na kterém vystupují všechny divadelní soubory: dvě dopolední představení pro žáky naší školy a žáky s okolních škol, večer potom pro veřejnost. V tomto týdnu a také několik týdnů před tím, žije škola hlavně divadlem. A doufám, že i pro městskou část Brno - Kohoutovice je divadelní týden zpestřením kulturního života.

-pet-

POHLED

nezávislé recenzentky
Evy Machkové

Předposlední den přehlídky už zase byl přehledný i méně hektický, snad hlavně proto, že vedle tří delších divadelních inscenací byl zařazen jen jeden kratší recitační pořad. A tak nic nebrání jejich probírání v pořadí, jak po sobě následovaly.

Blok zahajovala inscenace souboru **ZUŠ Jindřichův Hradec**, kterou podle povídky Sakioho připravila **Zuzana Jirsová** s žáky ve věku 13 až 15 let. Haraburdárna je víceméně anekdotický příběh o tom, jak chovanec dobročinně, ale značně autoritativní anglické dámy, nejspíš typické staré panny, vypeče svou dobroditelku předstíráním, že uvěřil jejím věcným zakazům i řečem o satanášovi a nevyslyší její volání o pomoc, když se dostane do nesnázi. Ten příběh přímo volá po stručnosti, hbitém temporytmu a groteskní nadsázce. Zuzana Jirsová si to určitě uvědomovala, ale jakoby to uchopila ze špatného konce, takže výsledkem je poněkud nedůsledný realismus, popisnost, vleklé tempo. Vzpomněla jsem si během představení na Waltera Kerra a jeho úvahy o tom, že realismus je bytostně pomalý a na jeho představu, že kdyby Shakespeare psal své hry stejně zevrubně, popisně a v pomalém tempu, premiéra Krále Leara by dodnes neskončila. Toto pojetí ale inscenátorce připravilo i další past v podobě hereckých výkonů. Obsazení rolí malých dětí dospívajícími svědčí o tom, že záměrem byla groteskní nadsázka, která však nefunguje, a nemůže fungovat ani realistické či psychologické herectví, pro něž role nenabízejí dost velký prostor a ani aktéři inscenace by je zřejmě nemohli naplnit. Další problém si Zuzana Jirsová (asi ve spolupráci s žáky) připravila ve scéně z kůlny čili haraburdárny. Mikuláš tam odhaluje jakési pozůstatky minulosti, a člověk volky nevolky bádá nad různými ivenovskými tématy - kdo vlastně je Gerta, která z nich by eventuálně mohla být Mikulášovou matkou... a tak dále a tak podobě. A to tam zřetelně vůbec nepatří, neboť v příběhu nic takového není, je to jen kulišárna na protivnou bábu honosící se svou dobročinností a obětavostí. Škoda, mohla by to být fajn inscenace. Takto ani přesně nevíme, jaké je její téma.

Následovala recitační klasika, text mimořádně vhodný pro děti z 1. stupně **ZŠ - Hrubínova Zvířátka a loupežníci**, s nimiž přijel soubor **Kohoutek ze ZŠ Na kopcích v Třebíči** - tedy stručně Třebíč II, neboť po včerejším Modrém ptáčku a Hrubínovi budou následovat ještě další dva trebičské soubory, úroda nebývalé bohatá na jedno (bývalé) okresní město! Vedoucí souboru je **Lenka Kohoutová**, třídní učitelka třetřáků, kteří soubor tvoří. Vedoucí zvolila vhodný princip - rytmus, který tvoří základ vystoupení, bohužel se jí vymknul z ruky, neboť je jednak zdůrazněný až k stereotypnosti a velmi málo kdy narušovaný nějakým vybočením, jednak neodpovídá přízvukům českého verše a dokonce vede děti k tomu, co by se v přednesu měly naopak odnaučovat - tj. k takzvanému „kolovrátkovému“ rytmu s pravidelným přízvukováním a „vlnkováním“. Diskutovalo se i o barvách triček, která měla odlišit skupinové

postavy tří zvířátek bez ohledu na jejich skutečnou barvu (nejnápadnější je zelená koza) - důvodem přý bylo, že soubor trička tří barev už delší dobu vlastní. Jenže - a to se zdaleka netýká jen Třebíče II - na jevišti všechno hraje, vše tam má svou funkci a divák ve všem buď hledá významy, jestliže je to divák zkušený, anebo podléhá určitým dojmům a nepřesným informacím, pokud jde o diváka nezkušeného. Prostě na jeviště nelze dát nic „jen tak“, „protože to máme“, protože to „někoho napadlo“, nebo pod heslem „a proč ne“. Vždycky je třeba se ptát, proč ano, jakou to bude mít funkci, což je železná zákonitost, a ne nějaké nahodilé přání toho či onoho diváka nebo porotce.

Poté následovalo evidentně nejvydařenější představení dne **Sisa Kyselá** podle knížky Martiny Drijverové. Zahráli ji žáci **ZUŠ v Liberci** v dramtizaci a režii **Libuše Hájkové**. Knižka Martiny Drijverové má tu výhodu, že nabízí zajímavé a pro děti školního věku stále aktuální téma a námět vztahu spolužáka a spolužačky, premianta a žáka méně úspěšného, a konec konců i vzniku kamarádství. Přitom obsahuje hodně dialogů, je psána „stříhovou formou“, v kratičkých oddílech, s rychlými přechody od jedné epizody k druhé. A konec konců, je to knížka útlá a stačí vyškrtat jen pár odboček nebo pasáží vysvětlujících, a základ scénáře (základ, ne celý scénář) je dán. Dovoluje také uplatnit princip divadla vyprávěného - v této inscenaci vyprávějí jednotlivé postavy. Představení bylo mírně pošramoceno nepřítomností tří nemocných dětí, narychlo se jejich party přerozdělovaly, a to v některých pasážích inscenace rozkolísalo, ale na natolik, aby se její hodnoty zcela vytratily. Jen by bylo dobře více zdůraznit scénu, v níž Sisa chytí Jenikovu myš a vytvoří tak cestu k jejich kamarádství, které se od narození jaksi stále nedařilo. V souhrnu: pozitivní rysy naprosto převažovaly.

Závěr bloku tvořil **Kocourek Modroočka** podle známé Kolářovy knížky, v dramtizaci Evy Jančkové, Zoji Mikotové a vedoucí souboru **Zuzany Nohové**. Hrál soubor, který pracovním názvu Třebíč III - **Beniči ze ZŠ Benešova**. Početný soubor tvořily děti 12 - 14 leté, vytvářející chór a několik z něj se vydělujících postav vedle jediného trvalého sólisty - představitele Modroočka. Chór tvořil prostředí (např. strom), komparsy a skupiny postav (slepice, husy), vytvářel atmosféru (scéna Modroočkovy nemoci) - jeho funkce se stále měnila a nebyla dost jasná. Ani výběr jednotlivých epizod z knížky není myslím nejšťastnější, spíš bych dala přednost někdejší dramtizaci s Ebenovými písničkami, v níž jsou vytvořeny a rozvedeny důležité zápletky z Kolářovy knížky. Tato dramtizace obsahuje sérii nahodilých se vynořujících a opět mizejících postav, aby se mohly objevit další. Škoda je to zejména u Zelenočky a Zrzudvy, kteří jsou u Koláře protagonisty Modroočkova kočičího prostředí. Inscenace se také jakoby nerozhodla docela jistě, zda je či není muzikálem, v některých pasážích se muzikálovému stylu blížila, v jiných jej opouštěla. Celkově by se dalo shrnout: dojem značně rozpačitý, přes viditelně nasazené velké souboru i velkou práci inscenátorky.

Hlavní problém dne? Těžko by se dala najít spojnice mezi čtyřmi inscenacemi bloku, ale vyvstává tu (i vzhledem k předchozím dnům přehlídky) problém stylu a žánru, V Haraburdárně i v Modroočkovi se vrací také onen problém přenosnosti a funkčnosti všech prostředků a odůvodněnosti jejich volby. Ani v tom, ani v onom není dovoleno a není možní vše a cokoli, co se na stole během přípravy objeví. Vše musí mít nějaký důvod a svůj řád.

Z DISKUSÍ

Veřejná diskuse o inscenacích 4. bloku

Pět minut po původně plánovaném začátku 4. diskusního klubu, dorazilo do místního kina Vesmír asi 30 seminaristů, kteří zaplnili téměř všechna volná místa v diskusním kruhu a Jiřina Lhotská opět zahájila standardní proceduru VS-S-P-VD (vedoucí souboru, seminaristé, porota, volná diskuse), a to celé 4 x.!

Představení první: Haraburdárna – ZUŠ Jindřichův Hradec

Vedoucí Zuzana Jirsová: Dlouho jsme pracovali a pohrávali si s předlohou, pravda poněkud volně. Představení vzniklo postupnou nabídkou a společným výběráním až do současné podoby ....hodně jsme na představení pracovali i po krajské přehlídce, za to se musíme pochválit.....

Seminaristé: Ocenili jsme, že to byla hra v rolích, což bylo přiměřené věku dětí. Předloha se nám zdá náročná v tom, že v ní není dostatečný prostor pro dramatickou situaci. Mátló nás nastolení postav a prostředí, práci s prostorem haraburdárny jsme si představovali jinak – bylo to docela popisné a rozvleklé. Předloha má humorné ladění a toho se tak úplně nevyužívalo .....

Lektoři: Tématem pro nás byl svět dětské fantazie a svět dospělých, kteří dětem nenaslouchají. Žánrovou nejasnost bychom navrhovali řešit v duchu poslední scény, v tom jsme spatřovali možný inscenační klíč. Jedním z problémů inscenace bylo otvírání motivů, se kterými se nadále nepracovalo. Představení jsme viděli ve dvou obsazeních a velmi se nám líbil výkon dopoledního „Mikuláše“. Emotivně nás představení nezasáhlo, ale šlo o inscenaci, ze které jsme vyčetli snahu o pravdivé sdělení těch témat, jimž se věnovali. Byla pro nás problematické využití hudební složky.....

Představení druhé: Zvířátka a loupežníci – ZŠ Na Kopcích, Třebíč

Vedoucí Lenka Kohoutová: Vedoucí souboru se z diskusního klubu omluvila, ale základní informace o souboru sdělila lektorskému sboru – soubor je složen převážně z žáků 3. třídy, se svou paní učitelkou pracují již od první třídy, jejich záměrem bylo připravit „drobníčku“ na školní besídku, představení hraji i v domově důchodců.....

Seminaristé: Při naší diskusi padala slova jako spartakiáda, aerobik, vtipná hra při hodině tělocviku. Naše názory nás rozdělily na dvě skupiny. Jedni přijali představení s úsměvem jako nadsázku, druzí hovořili spíše o drezúře na jevišti. Způsob interpretace textu „vlnkováním“ si druhá skupina vykládala jako repování. Představení pro nás vyznělo poněkud monotónně, negradovalo. Nazvali jsme to dobrým tréninkem, ale jako divadlo nás to ke konci přestávalo bavit.

Lektoři: V podstatě souhlasíme se závěry seminární třídy. Jako nejpodstatnější bychom viděli dobrý výběr textu - přiměřený věku. Frázování pro nás bylo prapodivné, ale dětem vyhovovala jeho jednoduchost. Představení se časem zmechanizovalo (to potvrdila i vedoucí souboru při rozboru s porotou). Ocenili jsme scénu v nočním lese, tam to začalo být

napínavé – šlo o dramatickou situaci...

Představení třetí: Sisa Kyselá – ZUŠ Liberec

Vedoucí Libuše Hájková: Základ souboru vznikl před třemi lety, většina dětí pracuje v souboru druhým rokem. Soubor je složen z žáků 3. – 6. třídy, většina jsou pátáci. V dnešním představení nám chyběly tři děti – jejich text si děti rozdělily na poslední chvíli.

Seminaristé: Představení jsme si užívali, bylo to uvolněné a hravé, komické. Ocenili jsme metodu vyprávěčství, děti se představením bavily, ale byly natolik ukázněné, že nám sdělení dokázaly předat. Ocenili jsme jednoduchou a účelnou scénu, dětem bylo docela rozumět. Řešili jsme problém dvou konců, závěrečná píseň pro nás byla zbytečným sentimentem. To, co jsme během diskuse pojmenovali jako problematické, jsme rádi odpouštěli, protože nás představení oslovilo.

Lektoři: Ve všem se shodujeme se seminaristy. Ocenili jsme práci s uvozovkami větami a poetiku celého představení. Závěrečná epizoda je pro celý příběh velmi důležitá a doporučovali bychom tuto situaci posílit. Děti poněkud „šumlovaly“. Ve dvou dnešních představeních jsme ocenili to, jak se herci vypořádali s tím, když něco pokazili.

Představení čtvrté: Kocourek Modroočko – ZŠ Benešova, Třebíč

Vedoucí Zuzana Nohová: Většina souboru je z 7. a 8. třídy. V souboru jsou žáci, kteří chtěli pracovat v dramatickém kroužku základní školy. Předloha nám nabídla využít věkové rozpětí souboru. Představitel Modroočka je o několik let mladší než ostatní děti.

Seminaristé: Byli jsme jednotní v tom, že nás zaujala sebranost a ukázněnost dětí i jejich nasazení. Myslíme si, že představení by mohly hrát mladší děti. Bavili jsme se o žánrové nejednotnosti, inscenace nám připomínala muzikál. Jako problematické vidíme rozdílné stylizace postav, to je patrné např. v postavách ježka a zmije. Ocenili jsme dobrý nápad s měsícem. Z představení pro nás nevyznělo téma cesty k dospívání, měli jsme pocit dramaticky nevyuštěného konce. Líbil se nám výkon Modroočka.

Lektoři: Se seminaristy se opět shodujeme. Doplňovali bychom problematiku přílišných funkcí chóru (budík, dvojnožec, vyprávěč, strom, mluvil za Modroočka...), a v tom spatřujeme jeden z důvodů proč vnímáme představení spíše jako sled samostatných sekvencí – místo vývoje. Dobře fungovala situace Modroočka s křečkem, tento princip se nepodařil využít např. ve scéně s ježkem. V případě, že mělo jít o muzikál, musel by být tento záměr sdělen divákovi dříve, než ve druhé polovině představení. Štafle mohou být vnímány jako zprofanovaný prvok, zde jej bylo využito pouze technicky, jako diváci jsme neuvěřili, že mohly být překážkou pro hada, plotem, ve kterém uvízl Modroočko apod.

Z pléna: V závěru jsme pocítovali příliš hudby a navíc nám zcela neevokovala inscenované prostředí a situace.

-dlab-

TVÁŘE DNE

15.6.2004

Z DISKUSÍ

Zpráva z likvidace nebezpečných chorob SKOKYDOŘEČI a NETOLERANCE

Prostor: sál Kulturního domu Nivy

Čas: úterý 15.6.2004, 16.15 – 19.00 hod SEČ

Náplň: 61 dětí velikosti 100 – 179 cm + 2 lektori muži (Tomáš, Miloš) + 1 lektorka žena (Veronika) + 1 pomocná žena Tereza + 1 zástupce redakce žena
Obsah: diskuse o představeních souborů ZUŠ Jindřichův Hradec, Kohoutek Třebíč, ZUŠ Liberec, Benici Třebíč

Struktura: podobná dnům předcházejícím, tj.:

1. odpovědi na otázky:

- proč jsme tady?
- jaká jsou pravidla společné diskuse?
- čeho se musíme vyvarovat

2. hry s názvy Herec, divák, komunikace, Skokydořeči, Vytvoř postavy z představení

3. vznik smíšených skupin

4. vzájemné seznámení se ve skupinách

5. diskuse o představeních podle osnovy:

- a) příběh, postavy, téma
- b) vztah mezi postavami
- c) použité divadelní prostředky
- d) co fungovalo
- e) co nefungovalo

6. návrat k pravidlům

7. společná diskuse 61 + 4 osob o inscenacích úterňu 4. bloku

8. záznam reportérky – ZDE:

Kohoutek, ZŠ Na Kopcích, Třebíč: Zvířátka a loupežníci

a) o cestě kozla, kohouta a kočky za lepším životem a o poučení, že „všude dobře, doma nejlépe“

b) zvířátka jsou kamarádká, dobromyslná, naivní, vzájemně si pomáhají a podporují se, loupežníci jsou chamtiví a zlí.

c) barevné odlišení, šátky, seskupování do tvarů, chórem vyjadřovali jednotu. Otázky vzbuzovaly barvy zvířátek – co znamenaly?

d) sehanost, výslovnost, výběr textu, jednoduché znaky, nepotřebovali rekvizity, zvládli dvojrole.

e) nevyužití šátky, zakrývání se v zástupech, až moc přesné a spartakiádní.

ZUŠ Jindřichův Hradec: Haraburdárna

a) o tetičce, Mikulášovi, o místnosti plné haraburdí, o objevení místnosti, ve které má Mikuláš své představy.

Diskuse:

- nepochopil jsem konec – sednou si pod klíč a přemýšlejí o vlastním světě

- líbilo se mi, že nám nechali prostor pro to domyslet si, co se stalo

- nevěděl jsem, kdo jsou – jestli sourozenci nebo sebraní sirotci, a tak ani jaký je jejich vztah k té matce a představám jiného světa – mohli je mít úplně jiné
b) teta a Mikuláš – vztah nenávisť a nepochopení, nejasné vztahy mezi dětmi – moc jsem tam necítila sourozeneckou lásku ani kontakt mezi nimi...

c) hudba, tanec, rekvizity, kostýmy, představy, plachta, změna prostředí

Diskuse:

- jak věděl Mikuláš, odkud je klíč?

- kde se to celé odehrávalo? V tetině pokoji?

- s klíčem vchází Mikuláš do světa svých snů a postupně tam za ním všichni ostatní vcházejí

d) osvětlení, hudba, žába, dotaženost scén, rozhovor tetička – Mikuláš – měnění hlasů, vystižení povahy faráře, líbil se konec, ale nevíme, co znamenal...

e) časté otáčení zády; nejasný a nečekaný konec; nevíme, kdo to byl, kde se to odehrávalo, kdy to bylo; nejasný příběh; přerušované, nenavazující dění v úvodu; nepochopení sourozeneckých vztahů; herci jsou na své role moc staří a působí nepřírozeň; kam teta volala...

ZUŠ Liberec: Sisa Kyselá

a) o třídě a holce vyčleněné z kolektivu díky její ješitnosti. Téma: nevíme. Možná „v nouzi poznáš přítele.“ Nebo nesmyslnost srovnávání. Pomsta se nám zdála být příliš jemná. Byli přátelé už od začátku a jenom se tak poštuchovali. Konec byl nejasný – Sisa chytla myš jenom náhodou, aby tím něco získala.

b) třídní kolektiv, Sisa, Jeník, rodiče, Sisa a Jeník jsou kamarádi, kteří si to ale nedávají najevo, rodiče Sisy a Jeníka mají mezi sebou škodolibý vztah...

c) variabilní praktikáblý, věci udělané z lidí, hodně barvitě kostýmy, postavy, které jsou zároveň vypravěči, zajímavý celek, působící sehrané

d) zachovali i prozaické prostředky, měli propracovanou mizanscenu, předloha i ztvárnění úměrné věku, herecký výkon Jeníka, prohazování vypravěčů

e) slabší vykreslení ostatních postav

Benici, ZŠ Benešova, Třebíč: Kocourek Modroočko

a) o mladém kocourkovi, který poznává svět a kamarády a o předávání zkušeností, hledání pravé lásky a kocourka

b) pojmenovali všechny, ocenili ztvárnění ježka

c) strom z lidí, hudba, zpěv, nahrávky, štafle, nepřehlácanost, vše hrálo, zajímavý měsíc,

Diskuse: pokus o muzikál, na kterém si cením odvažu

- nesešla mi nahrávka

- chyběl děj a hlubší smysl

- byl to pokus o muzikál, kde byl důležitější zpěv než postavy a vztahy

- nechápu, proč nebyl odlišen Modroočko od ostatních, snažil se ze sebe dělat veselého člověka, ale nešlo mu to – jako by tam nepatřil, byl hloupoučký a mohl být živější...

- všechno bylo moc samozřejmé – vlastně se nic nenaučil, ale už to uměl, není jasné, proč hledal Kiki

- chyběl děj a návaznost – zdálo se mi to jako příběh složený z různých epizod

- nevím, z čeho byl Modroočko nemocný

- proč tam byla doktorka a kdo to vlastně byl (jeho představa?, dvounožec?, kočka?)

- scéna nemoci splyvala s tou předchozí

d) zpěv, choreografie, srozumitelnost, vykrytí prostoru, práce s tělem, zobrazení Měsíce, mělo to šťavu, scéna s baterkami, zobrazení Dvounožce

e) sykvky; chtělo to více života; slabě byla znázorněna láska ke Kiki; nevdaly by mi chyby, kdyby v tom bylo více energie a hravosti kotěte; povrchní a naučené; mnohem více toužil Modroočko po Zelenoočce, kterou všude hledal, zatímco Kiki jen potkal; jak máme vědět, že je siamská kočka...

Soubor: hudbu jsme si udělali sami, stejně tak i texty, protože původní nahrávky podléhají autorským právům, takže je to osobní tvorba nás, dětí...

Hodnocení: průběh diskuse plynulý, jasně strukturovaný, názory vesměs tolerantní, konkrétní a věcné, styl vedení přehledný, jasný a vstřícný, účastníci sebevědomí, kritice otevření, svému představení i divadlu obecně rozumějící. Skokydořeči a Netolerance na ústupu! Očkování tímto způsobem doporučeno široké veřejnosti!

NA POČÁTKU BYLO...

Gordický uzel

Na každý uzel musejí být dva: jeden, aby ho zavázal, a druhý zase rozvázal. A tak ani tenhle dávný příběh není jen o jednom, ale hned o dvou králich...

První z nich se jmenoval Gordiás. Přišel na svět v obyčejné selské posteli a oral pole jako všichni druzí v daleké zemi za mořem, o které se dohromady nic nevědělo. Učený nebyl, zato velice moudrý a ostatní oráči si zvykli k němu chodit pro rozum. A že jim Gordiás vždycky dobře poradil, zvolili ho mezi sebou králem, neboť v té daleké zemi za mořem žádného krále až dosud neměli. Museli vystavět kamenné město, aby vůbec bylo královský trůn kam postavit. Gordiás vjel do města Gordionu na selském voze a vůz pak v chrámu boha Dia přivázal dřinovým lýčím na poutivý selský uzel o tisíci smyčkách.

A řekl svým lidem:

„Jenom ten, kdo uzel rozváže, stane se jednou pánem světa!“

Pak přešly roky.

Moudrý Gordiás už dávno odpočíval pod drnem, když se v jiné daleké zemi narodil úplně jiný král. Měl zlatou korunu a pyšné královské jméno Alexandr Veliký... Moudrost se samo sebou naučit nedá, zato o jeho učenost dbali odmalicka nejučenější ze všech učenců. Sotva však Alexandr dorostl svého jména, pověsil školu na hřebíček a zatoužil státi se pánem světa. Stanul v čele mocné armády a sousední země před ním padaly do prachu jako zralé makovice.

Na svém vítězném tažení dostal se Alexandr až k pověstnému městu Gordion. A právě tady narazil na velikou překážku:

„Pánem světa se stane jedině ten, kdo rozváže gordický uzel!“

Alexandr neměl čas na dlouhé zdržování, popadl meč a zapeklitý uzel na jedno mávnutí rozetnul vedví.

A táhl dál.

Dobyl ještě pořádný kus zeměkoule, jeho sláva se dotýkala hvězd, pánem světa se však nikdy nestal. Za pár let zahynul v poušti na horkou nemoc a čas jeho velikou říši z mapy už dávno vygumoval...

Inu, gordický uzel se má rozvazovat pomalu, smyčku za smyčkou, aby každého při tom rozvazování napadlo, že být pánem světa je holý nesmysl. Že všechna sláva je polní tráva! Tohle měl nejspíš Gordiás, moudrý starý král, tenkrát na mysli.

Hana Doskočilová, Diogenés v sudu. Albatros, Praha 1987

NA POČÁTKU BYLO...

Vzdálené bubny lépe zní

(černošské přísloví z Konga)

V hlubokém pralese na březích řeky Kongo žije černý bůh Akwakasongo. Žije od nepaměti. Zná řeč vody a řeč trávy. Řeč stromů, řeč tygra, řeč hada a řeč ptáků. Zná i řeč lidí. Tu zná ale nejméně, protože lidé přišli na svět až poslední.

To prý tenkrát horké slunce políbilo zemi na březích řeky Kongo a ze země se na tom místě narodil černý muž. Byl jediný a byl sám. Nedovedl si najít druhá ani mezi zvířaty, ani mezi ptáky.

Až jednou našel černý kámen, který se mu aspoň barvou velice podobal. Roztavil ten černý kámen ve slunečním žáru a udělal z něj černou ženu, která ožila. Měli pak spolu mnoho a mnoho černých dětí. Ty vyrostly a zase měly děti, takže brzy bylo černých lidí tolik, že jimi zelené břehy Konga docela zčernaly.

A když pak všichni najednou začali brebentit, šla z toho Akwakasongovi jeho svatá černá hlava kolem. Neslyšel už hukot vody, šumění trav a vítr ve stromech, neslyšel ani syčení hada, zpěv ptáků, ba ani tygří řev. Jen neustálé a pořád hlasitější lidské brebentění.

Takhle by to dál nešlo. Vždyť vlastního božského slova neslyším, řekl si jednoho dne Akwakasongo a poručil vodám řeky Kongo, aby se vylily z břehů, vyhnaly odtud všechny tu brebentící lidskou čeládku a rozehnaly ji po celé širší zemi.

Černý bůh poručil a tak se i stalo.

Na březích Konga zavládl zase pořádek a klid. Jen voda hučela, tráva šuměla a vítr ve stromech šelestil. Syčel had, zpívali ptáci a občas se svým řevem ozval tygr.

Akwakasongo byl spokojen. Byl dokonce velice spokojen. Ale přece jen nebyl spokojen docela. To nebyl. A nevěděl proč.

„Proč já jenom nejsem docela spokojen?“ ptal se nejdřív sám sebe. A pak už každého na potkáni.

Ptal se hada. Ale ten jenom úlisně syčel:

„Jssi sspokojen, Akwakasongo. Proč bys nebyl? Jssi ssilný, jssi mocný, jssi bůh...“

Akwakasongo mávl rukou. On přece nejlíp musí vědět, jestli je docela spokojený, nebo není. A nebyl. Nevěděl proč.

Všichni kolem mu to rozmlouvali. Stejně jako had zpívali i ptáci, šuměla tráva, hučela voda. I tygr s tím souhlasil a stromy v pralese k tomu přitakávaly. Jen jediný strom mlčel. A byl to starý moudrý strom.

Akwakasongo si toho všiml a zaklepal černým ukazovákem na jeho silný kmen:

„Ty jsi němý?“

„Nejsem,“ ozvalo se z hloubi stromu.

„Pak tedy odpověz, na co jsem se ptal,“ poručil černý bůh.

„Nerad ti, Akwakasongo, dělám starosti,“ vzdychl starý strom. „Ty ale docela spokojený být ani nemůžeš, protože jsi svou boží věc neudělal docela správně.“

„Můžeš si snad na mě stěžovat?“ zamračil se Akwakasongo.

„Já ne. Se stromy ty si rozumíš a fidiš jejich život, jak řídit máš. Ale k lidem, černý bože, k lidem jsi nebyl docela spravedlivý. Byli jedna rodina, a teď je každý jinde. Nemohou se spolu ani radit, ani těšit. A ty sám dobře víš, že to tak být nemá,“ řekl

strom.

Akwakasongo se podrbal v černých kudrnách.

„Nerad to slyším,“ zabručel, „ale asi máš pravdu. Já to napravím.“

A vzal zlatou sekyru a podřal moudrý strom až u samé země. Osekal větve, rozřezal kmen na špalky a vydlabal z nich na tisíce tamtamů. Pak tyhle dřevěné bubny naučil mluvit.

„Váš hlas ať je slyšet po celé zemi a všichni černí lidé ať mu rozumějí,“ poručil tamtamům a potom dřevěné bubny rozkutálel do všech stran.

Od té doby černí lidé zase jeden o druhém věděli, mohli se dorozumět. Tamtamy dokázaly mluvit na velkou dálku. Vesele i smutně, tak jak na ně černý bubeník bubnoval. Dovedly se radovat, zvaly na lov, děkovaly nebi za úrodu, oznamovaly narození, oznamovaly smrt. Černí lidé zase znali navzájem svá štěstí i svá neštěstí. Jako dřív.

Jenomže teď je znali jen na dálku. A na dálku vypadá každé štěstí šťastnější a každé neštěstí méně nešťastné. V tom je ta bída. Začali si mezi sebou závidět a od závidění je pak jenom krůček k vádě.

Akwakasongo, ty to tak necháš?

Nechal by to. Starý černý bůh Akwakasongo nemá o těch věcech ani zdání. Lidem on rozumí nejméně. Naštěstí ale udělal tenkrát tamtamy ze dřeva nejmoudřejšího stromu, a tak ty dřevěné bubny čas od času samy od sebe za noci bubnují:

Vzdálené bubny lépe zní. Vzdálené bubny lépe zní...

A doufají ty tamtamy, že jim černí lidé porozumějí. Že poznají z jejich hlasu starou pravdu o štěstí, které se na dálku zdá šťastnější, a o neštěstí, jež na dálku bývá méně nešťastné, a přestanou si závidět.

Hana Doskočilová: Posledního koušne pes. Albatros, Praha 1975

Huš na tyč!

Na Velký pátek zvečera stál nad Blaty bledý, zamlžený měsíc. Chasa seděla pohromadě v šalandě, Krabat ležel znavený na lůžku a chystal se usnout. Také dnes museli pracovat. Dobře že už přišel večer, že měl klid...

Náhle uslyšel volat své jméno, stejně jako tenkrát ve snu, v kovárně v Hoznicích - jenže teď mu ten hlas, který přicházel odněkud z výšin, nebyl tak cizí.

Posadil se, naslouchal, a pak uslyšel podruhé: „Krabate!“ Sálh po šatech a oblékl se.

Když byl hotov, zavolal ho Mistr potřetí. Krabat si pospíšil, zatápal po dveřích, otevřel je. Dovnitř vniklo světlo, na chodbě uslyšel hlasy, klapot dřeváků. Přemohl ho neklid, zaváhal, zadržel dech - ale potom si dodal odvahy a seběhl dolů, bral schody po třech.

Na konci chodby stálo jedenáct tovaryšů. Dveře do Černé světnice byly otevřené, Mistr seděl za stolem. Stejně jako tenkrát, při Krabatově příchodu, ležela před ním tlustá, v kůži vázaná kniha; ani umrlčí lebka s červenou svíčkou nechyběla; jen Mistr už nebyl v obličejích tak bledý jako tenkrát.

„Přístup blíž, Krabate!“

Mladík vstoupil na práh Černé světnice. Už nebyl unaven, hlava nebyla otupělá a srdce mu tlouklo klidněji.

Mistr ho chvíli pozoroval, potom zdvihl levicí a obrátil se k chasníkům na chodbě.

„Huš na tyč!“

S krákoráním a tlukotem křídel prolétlo kolem Krabata přes práh do světnice jedenáct havranů. Když se Krabat ohlédl, zjistil, že chasníci zmize-

li. Havrani se usadili na tyč v zadním rohu místnosti a hleděli na něho.

Mistr vstal, jeho stín padl na chlapce.

„Čtvrt roku,“ řekl, „jsi ve mlyně, Krabate. Zkušební dobu jsi přestál, teď už nejsi obyčejný učedník - ode dneška budeš jedním z mých žáků.“

S těmi slovy přistoupil ke Krabatovi a dotkl se levou rukou jeho levé paže. Krabata obešla hrůza, cítil, jak se začíná zmenšovat: jeho tělo bylo menší a menší, narostla mu havraní brka, zobák a pařáty. Poskakoval na prahu u nohou Mistra, ani se neodvážil zdvihnout zrak.

Mlynář si ho chvíli prohlížel, potom tleskl do dlaní, zvolal: „Huš!“ Krabat, havran Krabat, rozevřel poslušně křídla a zdvihl se k letu. Nemožně a třepetavě prolétl místností, kolem stolu, dotkl se knihy a umrlčí lebky. Potom se usadil vedle ostatních na tyči a zachytil se pevně drápy.

Mistr ho poučil: „Musíš vědět, Krabate, že tady jsi v Černé škole. Neučíme se tu ani psát, ani číst, ani počítat - učíme se tu umění všech umění. Kniha, která leží přede mnou na stole, připoutaná řetězem, je Koraktor, Moc Pekel. Jak vidíš, má černé stránky, písmo je bílé. Obsahuje všechna zařikávací. Smím je číst jen já, protože já jsem Mistr. Vám ale, tobě a ostatním žákům, je v ní číst zapovězeno, to si pamatuj! A nepokoušej se mě oklamat, to by se ti zle vymstilo! Rozuměl jsi, Krabate?“

„Rozuměl,“ zakrkokorál Krabat udiven, že může mluvit: chraplavěji sice, ale zřetelně, vůbec ho to nenamáhalo.

Krabat už o takových Černých školách slyšel: existovalo jich prý v Lužici několik; považoval to však jen za strašidelné povídačky, které se vyprávějí po chalupách, při předení či draní peří. A teď padl sám na jednu takovou školu, která byla považována za mlyn; ale v blízkém okolí se zřejmě už rozneslo, že tu není všechno v pořádku: co jiného by lidi drželo tak daleko od Blat?

Chlapec neměl čas o tom přemýšlet. Mistr se opět posadil za stůl a začal předčítat úryvek z Koraktoru: pomalu, zpěvavým hlasem, přičemž se držel zpřima a pohyboval tělem dopředu a dozadu.

„Toto je umění, jak nechat vyschnout studnu, aby ztratila ze dne na den vodu,“ předčítal. „Zaprve si opatří čtyři kolíky z březového dřeva, vysušené nad kamny, každý tři a půl píde dlouhý, dobře na palec silný a na spodním konci do tříhranu zašpičatělý; zakolíkuj řečenými dřívky studnu v noci mezi dvanáctou a jednou tak, že každý kolík vrazíš do země sedm stop od jejího středu, každý v jinou světovou stranu, a to počínaje stranou půlnoční a konče večerní; a zatřetí a naposledy, když jsi všechno beze slov provedl, obejdi studnu třikrát dokola a předříkej, co zde stojí psáno...“

Teď následovala zařikávací formule, předčítaná Mistrem: řada nesrozumitelných, třebaže libozvučných slov, ale s temným spodním tónem přivolávajícím neštěstí, který zněl chlapci ještě dlouho v uchu - zejména když Mistr po chvíli odmlky začal znovu od začátku.

„Toto je umění, jak nechat vyschnout studnu...“

Třikrát přečetl celý text a zařikávací formulí, vždy stejně jednotvárně, přičemž se pohupoval dopředu a dozadu. Po třetím přečtení knihu zavřel. Na nějakou dobu se odmlčel, a pak se obrátil k havranům.

„Naučil jsem vás,“ řekl zase svým obvyklým hlasem, „další část Tajných Umění; poslechněme si, co jste si z toho zapamatovali. Ty tam - začni!“

(redakčně kráceno)

Otfried Preussler: Čarodějův učeň. Přel. Radovan Charvát. Argo, Praha 2003

KRISTOVA LÉTA

aneb ohlédnutí za deníkem Dětské scény

Dětská scéna má letos 33. narozeniny a její zpravodaj s názvem Deník vychází po třicáté. To naši redakci vedlo k touze ohlédnout se zpět a postupně se nořit hlouběji a hlouběji do historie nedávno uplynulé, listovat zažloutlými stránkami stále starších Deníků, porovnat práci předcházejících generací redaktorů, ale především zmapovat trendy, problémy, radosti i strasti Dětské scény v její minulosti.

DÍL PÁTÝ DVACET PĚT LET TOMU NAZPĚT - DDS 1979

Postupujeme neodvratně k samým pramenům Deníku Dětské scény. Přehlídkový zpravodaj ještě nemá žádné jméno. Jednou z výrazných rubrik v roce 1979 byly tipy na předlohy a původní hry. Článek, který jsme vybrali, je z čísla 1, které vyšlo 16.6. 1979

Málo se hrají hry se současnou tematikou a s postavami z reálného života

Je to totiž snad nejobtížnější žánr dramatiky dětského divadla a jeho autorské zpracování klade nejvíce překážek, protože pro dětského představitele je psychologické herectví nedostupné a reálné prostředí se při respektování specifiky dětského jevištního projevu po režijní stránce nejobtížněji řeší. Je to však velmi naléhavý a aktuální úkol pro vedoucí souborů, a proto by bylo dobře zamyslet se nad ním se vši vážností a naléhavostí.

Přinášíme výběr her s reálnými postavami dětí, které jsou u nás k dispozici – když ne pro inscenaci, tedy alespoň pro čtení a vážné zamyšlení nad tímto žánrem.

Původní hry

M. Gargula – P. Novotný: Piráti z Fortunie

A. Chmelík: Můj přítel Kolka /překlad z ruského jazyka/

S. Lichý: Laťka

J. Mlejnek: Jarní den, První zkouška, Vandr do světa ad.

J. Sypal: Docela obyčejné věci

Dramatizace

A. Gajdar – A. Grossmann – A. Goldberg: Timur a jeho parta /překlad z ruského jazyka/

E. Kästner: Emil a detektivové /překlad z němčiny/

F. Lander – J. Port: Bratrstvo Bílého klíče

K. Poláček – J. Liebscherová: Bylo nás pět

S. Pavelková /podle Z. Renčové a V. Nováka/: Střepinky

M. Twain – S. Lichý: Kamarád Huckelberry

J. Verne – K. M. Walló: Dva roky prázdnin

Většina těchto her /zejména dramatizací dětských knížek/ není bez problémů, mnohé také byly psány pro profesionální divadlo a mají řadu postav dospělých. Mohou se však stát inspiračním podnětem a východiskem k zásadní úpravě či k vlastní, nové dramatizaci, která potřebám dětského souboru vyjde ve větší míře vsvědč.

Mlejnkův Vandr do světa vyšel ve sborníku Dětské divadlo /Albatros 1976/, Sypalovy Docela obyčejné věci ve sborníku Pionýrská scéna /Mladá fronta 1979/ a Pavelkové Střepinky v Pohádkách a nepohádkách II. /ÚKVC 1979/. Ostatní texty můžete získat v DILIA.

Další rubrikou (která by možná stála za ob-

novení) byly tipy a nápady na hry a cvičení. Náš úryvek, redakčně krácený, je z čísla 4. (19.6. 1979)

... ANEB JAK SE DÁ HRÁT A S ČÍM SE DÁ HRÁT

Oživovali jsme „pimprlata z drogerie“ zpočátku tak, aby předměty zůstaly samy sebou. Děti si vybraly některou z věcí, které si přinesly a kratičce o své „postavě“ něco pověděly. Vypadalo to asi takto: Ivoš: „Já jsem kartáč, co je pořád hrozně důležité, protože je největší.“ Martin: „Já jsem zrcadlo odpadkáč, neboť jsem prasklé a vytáhl mě ze smeti – tak si moc nemůžu foukat.“ Petra: „Jsem pasta na zuby, docela veselá.“ Hanka: „Já jsem lak na nehty, pyšnej, protože mám zlatý špunt.“ Jitka: „Já jsem voňavka strašně fintivá a nafoukaná. Pořád se vytahuju na ten lak.“ Zorka: „Já jsem malinkej šampónek, hodnej a milej.“ Zuzka: „Já jsem kartáček na zuby, obychejnej.“ Po této „charakterizaci“ postav jsme se dohodli, že stolek, na kterém budeme hrát (samozřejmě ze všech stran, hrajeme si přece pro sebe) je koupelna v bytě u Procházků, co mají kluka Pěťu, že všechny věci jsou právě v opuštěné koupelně na svých místech a že si budou povídat. To, že jednání i vyjadřování postav má vycházet z jejich charakteru, už děti věděly z předchozích dramatických her – dialog se tedy rozvíjel podle toho. Námětem byly drobné starosti obyvatel koupelny.

Další (také krácený) úryvek se týká tipů na nové odborné knihy. Je z čísla 6., z 21.6. 1979. Abychom ale nebyly neobjektivní – ve zpravodaji lze najít i anotaci Dismanova Receptáře či knihy s loutkářskou tematikou.

Stanislavskij pro dramatickou výchovu

... poprvé jsem se díval z jeviště do hlediště. Ohromilo mě to. Kromě toho život za scénou pokračoval bez ohledu na zkoušku svým obvyklým chodem. Rušil mě každý zvuk, každý pohyb. Rušila mě i nápověda. Má pozornost byla zcela roztěkaná. Přesto jsem automaticky pořád hrál a hovořil. Najednou za mnou nějaký dělník rozsypal hřebíky. Pomáhal jsem mu je sbírat a v tu chvíli jsem pocítil, že je mi na té velké scéně dobře a útulno. Bylo to zřejmě tím, že mou pozornost upoutalo sbírání hřebíků a že jsem přestal myslet na černý otvor do hlediště...

Ve státním pedagogickém nakladatelství vyšla v loňském roce **Stanislavského metoda hercké práce** jako učebnice pro dramatická oddělení konzervatoří. Jsou to všechny tři díly Stanislavského Mé výchovy k herectví ve zpracování Radovana Lukavského. První dva díly vyšly už před mnoha lety, ve velkém odstupu, zejména první díl v překladu, který je dnes zastaralý, třetí díl u nás dosud nevyšel. Radovan Lukavský celý text zkrátil, zhutnil, zbavil zbytečných beletrizujících odboček, dal knize jednotnou terminologii a pěknou češtinu. Knížky, která by neměla chybět v knihovně žádného pracovníka dramatické výchovy, stojí 21,- Kč a lze ji objednat v obou prodejnách, které uvádíme u metodické literatury.

A v posledním čísle *bezejmenného zpravodaje* (č.7) můžete najít také článek Evy Machkové *Co je dramatická výchova a Orffova škola a dramatická výchova od Josefa Mlejnků. Těž doporučuji.*

-ivd-

DOŠLO POŠTOU

napsali jste nám

Na letošních rozbořech lektorského sboru bych chtěl ocenit alespoň pro mě zřetelnou snahu o vyváženou reflexi představení, kterou jsem v posledních letech v tomto smyslu nevnímal. Na druhou stranu se mi zdá, že velmi často se v diskusi opakují stejné připomínky a názory – jako bychom si neuměli naslouchat. Takové příspěvky by měly být okamžitě zdvořile kráceny, aby se debaty zbytečně neprodlužovaly. Nevysvětluje si to tak, že mi vadí sedět na diskusi s lidmi, jejichž názory mě zajímají.

Druhý problém spatřuji – alespoň tak to vnímám – v tom, že některé příspěvky jsou pronášeny bez respektu k práci souborů a jejich vedoucích. Nevadí mi pojmenovávat problémy a třeba i nefunkčnost některých představení, ale styl, ve kterém jsou některé připomínky pronášeny. Možná je to dáno jen nedostatečnou kompetentností některých diskutujících.

Pavel

TVÁŘE DNE

15.6.2004

ŠTAFETA

Štafeta je zvláštní věc – sami o sobě v ní nic moc neznamenáte. Můžete běžet, jak nejrychleji umíte, ale neběží-li stejně rychle a usilovně i ti před vámi a po vás, veškerá vaše námaha je k ničemu. Jako symbol společného cíle s sebou nesete kus klacku, štafetový kolík, a nebo třeba hořící pochodeň - znak smlouvy mezi vámi, která říká, že sice vy sami ovlivníte jen malinký kousek celku ... ale podaří-li se takových kousků dát k sobě více, vše do sebe jako zábrakem zaklapne a vy vystupujete na Olymp vítězství.

Takovouto pochodní či štafetovým kolíkem letošní Dětské scény jsou tři otázky, které každý den naleznete v této rubrice. Tím, kdo se ptá, i tím, kdo odpovídá, bude vždy někdo z vás – někdo, komu bude předcházejícím osloveným předána štafeta.

Dnes ji v rukou drží Jaroslav Provazník, které se ptá Ziny Rýgrové:

1. Co máš v Trutnově (na Trutnově) nejradší?
V Trutnově? Vlastně ani nevím. Jsem tu doma a žije se mi tu prostě docela dobře.
Na Trutnově? Asi příroda. Jen si jí – vzhledem k mé pracovní vytíženosti – moc neužiju.

2. Z čeho jsi 11.června měla největší strach?

Jestli po předcházejícím měsíci, kdy jsem měla volný den v sobotu 1. 5., a pak až v sobotu 5.6. (jinak jsem byla každý den v práci), zvládnou ten maraton, který mě při Dětské scéně čeká. A jestli jsem tedy také na něco důležitého v přípravě Dětské scény nezapomněla.

3. Neztratila jsi po pěti letech trpělivost s Dětskou scénou?

A to snad ani ne. Ostatně – Dětská scéna není o trpělivosti, ale hlavně o komunikaci (bohužel někdy i „nekomunikaci“) s lidmi. Tak uvidíme.

A komu pokládá otázky Zina?

Jiřině Lhotské

1. Na co jsi myslela, když jsi 11.6. přijížděla do Trutnova?
2. Co je na práci předsedkyně lektorského sboru přehlídky nejhorší a nejtěžší?
3. Jsi už v Trutnově na Dětské scéně poněkolkáté. Z čeho máš vždycky (nebo alespoň většinou) radost?

BULVÁR

Jsme zcela pobouřeni skutečností, že na tak významné celostátní akci, jako je Dětská scéna, uskutečňované navíc pod záštitou ministerstev, a konané pro děti!!! může dojít k něčemu tak trapnému! Jako zásadní chybu pořadatelů vidíme, že nedokázali zajistit odpovídající základní podmínky pro vzdělávání pedagogů v této tak profilované a potřebné oblasti, jako je obor dětského divadla a dramatické výchovy. Bohužel se navíc jedná o mezinárodní ostudu, neboť k celému trapnému, a neváhali bychom říci fatálnímu incidentu, došlo právě v dílně jediného zahraničního lektora letošního ročníku. Chtěli bychom k celé záležitosti dodat, že by vedení přehlídky mělo z této situace vyvodit příslušné závěry a poučit se ze svých chyb pro příští roky. Vždyť i proto jsme tady!

Je nám poněkud žinantní o tom hovořit, ale musíme pojmenovat hlavní příčinu: kontrolovat kvalitu a vyváženost stravy seminaristů, se opravdu vyplatí!

-dlapet-

DNEŠNÍ PROGRAM STŘEDA 16. 6.

8.30 - 12.00
8.30 - 12.30
9.00 - 11.25
13.30 - 16.00

dílny pro děti ze souborů
semináře pro dospělé
5. blok vystoupení souborů pro veřejnost
5. blok vystoupení souborů

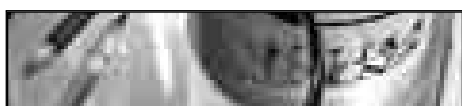
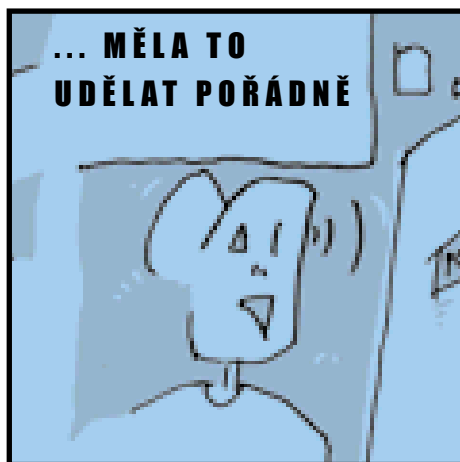
Čarodějův učeň Klabatr Klabum, ZŠ Pavlovská Brno
Gordický uzel ÁČKO, ZŠ Týnská Třebíč
Tamtamy z nejmoudřejšího stromu ZUŠ Mladá Boleslav
Kočířův palác Koukej! ZUŠ Klecany

16.15 - 18.15
16.15 - 17.15
16.30 - 17.15
17.30 - 18.45
20.00

dětský diskusní klub
diskusní kluby seminaristů
diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících v 5. bloku
veřejná diskuse o inscenacích 5. bloku
večerní představení - Wernisch a andělé ZUŠ Trutnov

BLAŽKOVÁ 2004 - DÍL 6

... SLABÁ CHVILKA BLAŽKOVÉ

Deník Dětské scény - Trutnov 2004. Číslo 5.

Redakce: Iva Dvořáková, Zdeněk Dlabola, Petra Rychecká, Pavel Kocych. Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě. Uzávěrka - 16.6.2004 v 2:20. Vychází - ve středu 16.6.2004 ve 10.30. Náklad - 300 ks.